

Poljske volitve v številkah

Kako so glasovali posamezni volilni okraji -- Spor radi vzhodnih in zapadnih glasov -- Danes so se vršile volitve v poljski senat

Varšava, 23. nov. j. Komaj so bili objavljeni prvi rezultati volitev v poljski senat, se je tu začela živahna polemika med vladnim taborom in opozicijo. Gre za to, ali je bilo vladi, ki je dobila 250 mandatov, t. j. 28 mandatov nad absolutno večino, v resnici izraženo zaupanje večine poljskih volivcev. Inicijativo za to polemiko je dala tukajšnje glasilo poljske socialistične stranke »Robotnik«, ki je nekaj dni po volitvah trdilo, da so glasovi zapadnih, kulturnih poljskih krajev, ki so po večini v etnografskem ozirju čisti in v prvi vrsti predstavljajo poljski element, mnogo večje važnosti, kakor pa glasovi vzhodnih krajev, kjer so glasovali kulturno in politično nezreli volivci in kjer je poljski življenj v manjšini. Ta trditve glasila socialistične stranke je silno razdražila vladni tisk, ki neprestano trdi, da je blok Pilsudskega dobil na volitvah ogromno večino.

Značilno je, da še včeraj niso bili tu znani oficijelni rezultati volitev. Oficijelno štetje glasov na Poljskem se vrši mnogo počasneje, kakor pa v drugih zapadno-evropskih deželah. Sobotni »Express Porany« prinaša najnovejše podatke, katere lahko smatramo za avtentične.

Ob priliki nedeljskih volitev je imelo pravico glasovanja 15.520.342 oseb. Glasovalo pa je 12.810.158 oseb, t. j. približno 83 odstotkov. Od tega števila je dobil izvenstrankarski blok za sodelovanje z vlado 5.293.694 glasov, 449 tisoč 827 glasov je bilo razveljavljenih, Centrolev je dobil 1.907.380 glasov, narodna demokracija 1.445.399 glasov, ostanek pa odpade na druge stranke. Od teh strank sta dve vlad-

ni: židovska je dobila 1 mandat, druga (vladni socialisti) pa so popolnoma propadli. Razveljavljene so bile one glasovnice, ki so bile na razne načine poškodovane, v prvi vrsti pa one, ki so imele napisano kako razveljavljeno kandidatno listo. Kako veliko je število na ta način uničenih glasov, se vidi iz treh najznačilnejših primerov, ki jih objavljajo tukajšnji listi. V krakovskem volivnem okraju je za razveljavljeno volivno listo Centroleva glasovalo 86.000 volivcev, v lukovskem okraju je za isto listo glasovalo 57.000 volivcev, in v mestu Kaliszu 7000. Kar se tiče volivne udeležbe, je bila boljša na vzhodu. V mnogih krajih ni izostal niti eden volivec. V Varšavi pa je glasovalo samo 65 odstotkov vseh volivcev, v nekaterih gornje-šlezjskih krajih pa samo 45 odstotkov.

Razmerje mandatov v glavnih volivnih okrajih je po podatkih vladnega lista »Gazeta Polska« sledeče: Isto število mandatov kakor opozicija je dobila vlada v sledečih volivnih okrajih: Varšava (mesto), Blonie, Siedlee, Lodz, Censhova, Lukov, Krakov (mesto), Jaslo in Strij, večino pa v okrajih: Byalistok, Varšava (okolica), Lublin, Krakov (okolica), Vadovice, Novi Sandec, Rešov, Sambor, Lvov, Stanislaw, Tarnopol, Zločev, Luck in Vilno. Tu je treba pripomniti, da so bile v nekaterih izmed teh volivnih okrajev kandidatne liste Centroleva razveljavljene. V teh okrajih je Centrolev dobil leta 1928 18 mandatov, vladni blok pa 7. Sedaj je dobila tam vlada 22 mandatov.

Vse mandate brez izjeme je vlada dobila

v sledečih volivnih okrajih: Kovel, Kremenc, Brest-Litovsk, Lida in Svjancani.

Manjše število mandatov, kakor opozicija, je dobila vlada v naslednjih volivnih okrajih: Ostrov Mazowiecki, Lomza, Ciechanov, Plock, Vloclavsk, Loviž, Konin, Kalisz, Piotrkow, Radom, Kielec, Sandomir, Ilza, Zamcst, Grudzens, Torun, Bildhošt, Gniezdno, Gamotuli, Ostrov Wielkopolski, Kałovice, Tešin.

Varšava, 23. nov. j. Danes se vrše na Poljskem volitve v senat. V primeri z volitvami v sejm je bila agitacija po ulicah razmeroma slaba, kar je v veliki meri pripisovati večdnevemu deževnemu vremenu. Nasprotno pa so bili volivni shodi v glavnem mestu dobro obiskani. Kljub temu pa se v širokih plasteh ljudstva opaža v celoti nemo ravnodušnost, nezainteresiranost napram volitvam v senat. V splošnem se pričakuje isti ali pa le malo spremenjeni rezultat z ozirom na volitve v sejm pretekle nedelje. Časopisje si prizadeva povečati zanimanje za volitve v senat z namigavanji, v katerih naglašajo važno vlogo, katero bo igral senat pri morebitni reformi uprave.

Kar se tiče volivnih izidov posameznih strank, se računa v krogih vladnega bloka na še večji uspeh, kakor ga je vladni blok dosegel preteklo nedeljo. In to z ozirom na psihologijo množice in na uspehe pretekle nedelje. Centrolev je imel včeraj volivno zborovanje. Volivni izgledi opozicije so to pot nekoliko boljše, ker ni bila nobena njena kandidatna lista razveljavljena. Narodni demokrati gredo v Varšavi in drugih mestih v volivni boj skupno s krščanskimi demokrati.

Smrt uglednega moža

Umrli je 22. t. m. zvečer v Kovorju pri Trziču v 66. letu starosti g. Ivan Zupan, posestnik in lesni trgovec. Mož delaven kot mrvljav, dober kot kruh, veren in pošten kot pristen star Gorenjec. Ni imel izobraženih šol, toda z izredno naravno nadarjenostjo je svoje gospodarstvo močno razvil in utrdil. Kot oče je znal odločno strogo vedno družiti z očetovsko dobroto in uvidenostjo. Naj počiva blaga duša pri Bogu, kateri je bil v hiši pod njegovim vodstvom vedno na prvem mestu, preostali družini pa naše najgloblje sožalje. — Pogreb se bo vršil jutri v torek ob 10 dopoldan.

Ljubljanska nedelja

Ljubljana, 23. nov.

Že skoraj dva tedna je od sv. Martina, vendar pa se v Ljubljani kar nič ne pozna, da se jesen poslavja in da prihaja zima. Že nekaj tednov zaporedoma imajo Ljubljanci srečo, da se morejo po mili volji veseliti in izrabiti krasne nedelje, pa tudi danes so se je mogli vzradostiti. Ponoči je pihal sicer hud, močan jug, na gorenski strani pa je nebo grozilo, da bo v noči na nedeljo in v nedeljo samo pošteno močil naliv Ljubljance. Pa ni bilo nič iz vsega tega. Padlo je le nekaj kapelj, davi se je nebo sicer še nekoliko kisalo, nato pa je solnce le prodrlo oblake in Ljubljanci so mogli uživati najlepše popoldne. Bilo je kakor spomladi, le da drevje ni več zeleno. — Čeprav so mnogi že zdavnaj resignirali na nedeljske izlete v okolico in jih odložili do prihodnje pomladi, je vendar lepo vreme izbavilo iz Ljubljane tisoče in tisoče ljudi. Dunajska cesta, Gosposvetska cesta, Dolenjska cesta, Zaloška in kar je večjih takih ali manjših žil, ki vežejo Ljubljano z okolico, so bile polne sprehajalcev in izletnikov. Na avtobuse je bil naval, kakor ob najbolj vročih poletnih nedeljah. Edina sprememba je bila, da niso vstopali pred pošto v avtobuse, ampak na Marijinem trgu, na Krekovem trgu in pred Figovcem. Cesta od pošte pa do Figovca je namreč še vedno zaprta, tramvaj pa je vozil neovirano. Danes, ko so dela za novo progo počivala, so radovednejši z nezmanjšanim zanimanjem ogledovali, kako je že vsa stvar napredovala. Po vestnem študiju pa se je večina vseda v avtobuse ali pa je je kar peš mahnila v okoliške vasi pokušat, kakšen cvček točijo in kakšne krvave in prekašene klobase imajo tam gostilničarji. Zvesti so Ljubljanci sebi in svojim navadam. Spričo velikega prometa na vseh večjih cestah je le čudno, da ni prišlo do večjih nesreč, zakaj avtomobil je sledil avtomobilu, motorno kolo motornemu kolesu, kolesar ko lesarju.

Pa tudi sredi mesta ni bilo prazno in dolgočasno. V velikih skupinah so se ljudje, posebno pa še otroci, zbirali pred lepimi izložbami, rdeče okrašenimi in polnimi Miklavževih daril. Proti večeru pa so se pričeli polniti javni lokali in razna zabavišča. Čeprav smo že hudo proti koncu meseca, vendar še ni tako hudo, da ne bi bilo v žepu nekaj drobiža za nedeljo zvečer. Ne pri vseh, kajpak, ampak pri mnogih je tako.

Zelo kumrna je bila danes policijska kronika. Le nekaj pijančkov, takih ki se morajo vsako soboto nažehtati do nezvesti, je prenočilo v policijskih zaporih. Sicer pa ni bilo nič hudega, tudi tatvine ali vloma ni bilo prijavljene nobene.

Prav tako prazna je bila tudi nezgodna kronika. Reševalni avto je sicer prepeljal nekaj bolnikov, vendar pa ne ponesrečencev. V bolnišnico niso danes prepeljali nobenega novega ranjenca. Stanje Ivanke Kavke iz Ihana, žrtve gusnega zločina, se je danes znatno izboljšalo in če ne bo kakšnih komplikacij, je upanje, da ji bodo rešili poleg življenja tudi možnost govora. Enako se je znatno izboljšalo stanje ing. Trohe, ki je pred dnevi padel z motornega kolesa in si pretresel možgane. Sedaj se mu je že vrnila jasna zavest in je pri njem potrebno le še nadaljnje zdravljenje na kirurškem oddelku. Upanje je, da bo razmeroma v kratkem ozdravel.

Vstopnice za gostovanje slavnega ruskega baritonista Baskanova se dobe že od danes naprej pri dnevnih blaginji v operi. Slavni pevec gostuje v Puccinijevi operi »Tosca« in poje vloga Scarpia.

Prihodnji teden nastopi v Ljubljani znameniti mistik Uferin, ki daje z največjim uspehom mistični večer. Nastopi z vsem svojim programom v celo svojo družbo, ki šteje 7 članov.

»Bogoslovna akademija« v Ljubljani bo imela svoj občni zbor v torek 25. novembra ob 16 v posvetovalnici Jugoslov. tiskarne.

Nesreča pri električni napeljavi v Zg. Siški

Včeraj dopoldne se je pripetila v Zgornji Siški manjša nesreča, pri kateri je bilo zahvaliti le srečni okolnosti, da se ni kaj hujšega pripetilo ali celo, da nesreča ni zahtevala smrtnih žrtve. V Zgornji Siški so izmenjevali staro električno napeljavo za novo, primerno za visoko napetost izmeničnega toka, ki ga bodo sedaj tam uvedli. Pri izmenjevanju žic je obvisel ostanek žice na drogu in segal skoro do tal. Okoli pol desetih je prišel mimo 10 letni Janko Kožuh, sin poštarja iz Kosez 16. Segel je z roko do žice, v istem trenutku pa zakričal in omedlel. Priskočili so delavci in eden od njih je odstranil žico. Deček pa je bil še vedno nezavesten, zato je bil telefonično poklican roševalni avto. Sreča v nesreči pa je bila, da je bil tok v žici precej oslabiljen, sicer bi dečka dotik z žico gotovo ubil. Medtem so se posrečili poskusi, spraviti dečka k zavesti. Ko je prišel roševalni avto, je dečka že toliko odleglo, da ga ni bilo treba prepeljati v bolnišnico, temveč je bil oddan samo v domačo oskrbo.

Dunajska vremenska napoved. Viharni vetrovi bodo ponehali, nastopil bo zopet mraz.

Poljsko-jugoslovanski odbor za tisk

Belgrad, 23. nov. AA. Poljsko-jugoslovanski odbor za tisk je imel sredi prvega sedenja po izvolitvi uprave, in sicer v slavnostni dvorani poljsko-jugoslovanske lige.

Na sestanku je bil zastopan Centralni prebiri ministrstva notranjih zadev in domala vsa uredništva belgrajskih, zagrebških in ljubljanskih listov. S poljskega poslanstva so bili navzoči g. Václav Babinski, poljski poslanik v Belgradu, g. Malom, prvi tajnik poljskega poslanstva, Xavier Glinka, ataše za tisk.

V začetku sestanka se je g. Babinski obrnil k prisotnim zastopnikom časopisja in jih pozdravil s temi besedami:

Gospodje zastopniki časopisja! Zelo sem srečen, da vas morem pozdraviti na tem sestanku v tem trenutku našega medsebojnega sodelovanja. Nimam namere, da bi se predolgo mudil z razlaganjem pomena tiska in časopisja, zakaj v tej državi vsi to dobro razumejo in pojmujemo. Hočem povedati samo toliko, da sem globoko uverjen, da se bo posrečila stabilizacija razmerja z jugoslovanskim tiskom, ki baš v tem trenutku največ pomeni. Ker so to vsem zbranim znana dejstva, vas samo najpričrnejše pozdravim in vam voščim velikih uspehov za blagor naših narodov in vsega slovanstva.

Govor g. Babinskega so vsi toplo pozdravili.

Bethlen v Berlinu

Berlin, 23. nov. AA. Na čaju v madžarskem poslanstvu je grof Bethlen izjavil zastopnikom časopisja med drugim:

»Položaj Nemčije in Madžarske se vzporedno razvija. Vprašanja mednarodne politike, ki se pojavljajo, kažejo, da sta se obe državi v vnanji politiki usmerili vstrie. Sodelovanje med tema dvema državama je že v več primerih obrodilo dobre sadove, tako na primer o priliki ukinitve mednarodne vojaške kontrole, dosežen pa je bil neki uspeh tudi v vprašanju manjšin. Nemške manjšine so na Madžarskem jako spoštovani sestavni del Madžarske.«

V nadaljevanju svojih izjav je grof Bethlen rekel: »Vedno so bile moje želje in moja stremeljenja, da bodo manjšinski elementi na Madžarskem zadovoljni s svojo usodo in da bodo svobodno rabili svoj jezik in razvili kontrolo udeleževanja skupnega dela, izobrazbo in gospodarski razvoj.«

Snoči je kancelar Brüning priredil večerjo na čast grofu Bethlenu. Pri večerji so bile ugledne osebnosti iz političnih, gospodarskih, znanstvenih in časniških krogov.

Vaugoin proti Schobru

Dunaj, 23. nov. kk. Zvezni kancelar in tajni minister Vaugoin je imel na proslavi bivšega avstrijskega 21. pešpolka nagovor na častnike, v katerem je nastopil posebno ostro proti dr. Schobru in strankam, ki pripadajo Schobrovemu bloku. Izjavil je med drugim: Po vsem svetu so težke gospodarske krize, parlament niso mogli prinesiti rešitve milijonom brezposelnih in podjetjem, ki so se morala zaradi krize drugo za drugim zapreti. Parlamenti z zakoni ne morejo pomagati, vsi zakoni bodo ostali brezkoristni, če narod zgubi svoj duh, če zgubi vero v domovino in če se mnogi zgubijo tako daleč, da smatrajo, da se more s pakiranjem z notranjimi sovražniki naroda doseči napredovanje. Nato je izjavil: »Že dolgo stojim v političnem življenju in mislim, da lahko s polnim prepričanjem povem, da morajo tudi častniki v tem težkem času ohraniti pamet in uvidenost. Uvidevna vlada ne sme ugoditi zahtevam, ki bi mogle dovesti samo do valutne krize, kakršne bi Avstrija drugič ne mogla prenesti. Ostanite trdni, če bodo prišli drugi z lahkomiselnimi obljubami, in mislite vedno na Avstrijo, ki je premagala že mnogo večje nesreče v svoji zgodovini.«

Strašni viharji

V Münchenu vihar podrli stolp za radijsko anteno -- V Belgiji se porušil obmorski obrambni nasip -- Stevilne vasi v nevarnosti -- Strašen ciklon na Dunaju

München, 23. nov. kk. Na Bavarskem je bil preteklo noč takšen vihar, da ga že več let ne pomnijo. Pojavil se je kmalu po polnoči in je trajal skoro do poldneva. V Münchenu je znašala hitrost vetra 45 km. V alpskem predgorju so se neprestano vrstili dež, teča in sneg. Mnogo poslopij je bilo poškodovanih. Rušili so se dimniki. Vihar je odkrival strehe, lomil električne drogeve itd. Škoda se zaenkrat še ne more preценiti. V Münchenu sta se porušila oba 45 m visoka stolpa brezžične oddajne postaje München-Stadheim. Stolina sta se prelomila v višini 25 metrov in padla na dvorišče, kjer sta porušila streho skladišča. K sreči ni bil nihče ranjen. Radio postaji se je posrečilo okoli poldneva napeti zasilon anteno, tako da je v omejeni meri lahko oddajala. Oba stolpa sta bila šele pred 14 dnevi pregledana. Povsod leži polno porušenega drevja in železnice imajo velike zamude, tako posebno na progi München—Regensburg—Berlin.

Bruselj, 23. nov. kk. Trajno deževje in silni viharji, ki so divjali zadnje dni v Belgiji, so preteklo noč povzročili, da so se porušili obmorski obrambni nasipi pri Grembergenu pri Termondeju. Slučaj je bil, da so se nasipi porušili na istem kraju in ob istem času kakor lansko leto. Davi ob 6 je ob času najvišje plime nastala v nasipu med Grembergenom in Celejem široka razpoka 80 m. Druga razpoka je nastala pri Hammeju. Voda dere na obeh krajih proti tamkajšnjim vsem ter je vlada poslala iz Anversa na pomoč ženijske čete. Bati

Ženevske konference

Ali naj bo nabava vojnega materiala javna ali tačna

Ženeva, 23. nov. s. Na zadnji seji pripravljalne razorožitvene komisije je holandski zastopnik, general Tuinen, vložil predlog, da se morajo javno poročati množine vojnega materiala vsake posamezne države. Proti temu se je izjavil japonski zastopnik, katerega je podpiral delegat Jugoslavije Marković, ki je hotel napraviti razliko med državami, ki same izgotavljajo vojni material, in državami, ki morajo vojni material dobavljati iz inozemstva in ki bi bile radi preobširnega objavljavanja o njihovih vojnih dobavah zelo oškodovane. Proti temu sta se izjavila zastopnik Amerike Gibson in zastopnik Anglije lord Cecil za popolno publiciteto, ki sta smatrala to za neobhodno potrebo. Temu se je pridružil tudi nemški delegat grof Bernsdorff, dočim je delegat Francije Masigly naglašal točno razliko med § 8 pakta Društva narodov in med tem predlogom. Švedska in Kanada sta podpirali holandski predlog, dočim so delegati Turčije, Španije in Perzije zahtevali, naj se počaka na poročilo vojaških strokovnjakov, ki bo podano v ponedeljek. Končno se je to vprašanje odstopilo vojaškemu pododboru in je pričakovati, da od holandskega predloga ne bo mnogo ostalo.

Primeren odgovor na demagogijo

Ženeva, 23. nov. s. Za poostreitev francosko-italijanskega nasprotstva je bil na seji razorožitvene komisije značilen francoski predlog, ki je naravnost naperjen proti vojaškemu izobraževanju mladine v Italiji. Francoski delegat Masigly je namreč vložil predlog, da naj v bodoče udeleženci razorožitvene konvencije vsako leto pošljejo tudi natančen seznam o številu onih mladih ljudi, ki so prešli obligatorično pripravljeno vojaško izobrazbo. Italijanski de-

se je, da bo voda danes ob plimi stopila še višje. Iz vseh krajev poročajo o ogromnih poškodbah po viharju. V okolici Anversa so poškodovane mnoge tovarne in preplavljene z vodo. V mnogih premovalnikih niso mogli delati, ker je voda preplavila rove. Pri Couilletu je vdrla voda v zalogo premoga družbe za tekoči zrak. Prišlo je do hude eksplozije in skladišče je zajel v par minutah velik požar. Gasilci s svojimi navadnimi sredstvi niso mogli ubraniti prihajanje vode, zaradi česar je bila nevarnost tem večja, ker je vsaka kapljica vode povečala nevarnost eksplozije. Z največjim naporom se je končno posrečilo izolirati skladišče premoga.

Dunaj, 23. nov. kk. Danes dopoldne ob 9.30 do 13.30 je divjal na Dunaju hud ciklon. Bilo je več nesreč. Do večera je bilo znano, da je vihar zahteval eno smrtno žrtev, več kot 200 ljudi pa je bilo ranjenih. Dunajski gasilci so morali intervenirati v 650 slučajih, tako da v posameznih gasilskih postajah ni bilo niti enega voza. Vihar je napravil mnogo škode na letališču v Aspangu, kjer je raztrgal velik del hangarja in pokvaril več letal. V Wurstelprutru je vihar podrli 20 m visoki oreh tako zvanega Niagarskega slapa. V Klosterneuburgu je vihar podrli s koreninami vred več starih dreves, ki so padla preko ceste in železniške proge, tako da je bil promet več ur prekinjen. Poligrane so bile tudi antene dunajske oddajne postaje na Rosenhüglu. Škoda, ki jo je povzročil vihar, se še ne more preценiti, znaša pa gotovo mnogo desetstisočev šilingov.

Za carinsko premirje

Ženeva, 23. nov. s. Konferenca za carinsko premirje bo končala svoje delo že v petek prihodnjega tedna in se bo sestala zopet že januarja ali februarja prihodnjega leta. Odbor agrarnih držav je temeljito proučeval predlog za uvedbo preferenčnega carinskega sistema na korist vzhodnih in jugovzhodnih evropskih držav ter je kot rezultat tega proučevanja beležiti, da se imajo najprej vršiti pogajanja s prekomorskimi državami, ki smatrajo, da bi bile s preferenčnim carino prikrajšane. Tudi še ni rešeno vprašanje, kaj hočejo vzhodne evropske države dovoliti industrijskim državam srednje in zapadne Evrope kot protidajatev za te prednostne carine. Prihodnji terek bo angleški pododbor zaključil zapisnik o mor-nariških pogajanjih, v sredo pa se bo zaključil protokol o pogajanjih z agrarnimi državami.

Italija išče posojila na Švedskem

Pariz, 23. nov. s. »L' Oeuvre« poroča, da se je Italija, ko je žela velik uspeh za posojilo v Parizu in Newyorku, obrnila za pomoč na švedski trust za proizvodnjo žvi-galice. Temu trustu bi odstopila monopol za vali-galice proti večjemu posojilu. Švedski trust je prosil švedsko vlado za pojasnilo, kakšno vrednost bi imela pogodba s fašistično vlado v primeru, da umre Mussolini. Švedska vlada je nato napravila diskretne korake v Rimu, obenem pa se je tudi informirala pri številnih vodilnih protifašističnih emigrantih v Parizu.

Jubilej v Dolenji vasi pri Ribnici

Fara Dolenja vas pri Ribnici je včeraj praznovala lep jubilej: stoletnico pozidave in posvečenja svoje farne cerkve in stoletnico ustanovitve župnije. Na predvečer je slovesno zvonjenje in umetna razsvetljava cerkve obrnila pozornost cele ribniške doline v Dolenjo vas. Domači g. župnik, bivši državni poslanec K. Skulj, je vernikom v cerkvi v lepem govoru pojasnil pomen važnega dogodka.

V nedeljo jutraj je urednik g. Košček govoril močnim in ženam, ob 10 pa ribniški dekan g. A. Skubic, ki je v znanstveno dovršenem govoru orisal predzgodovino in pa ustanovitve župnije. Obenem je izvršil tudi blagoslov novih slik v cerkvi, ki so jih poleg nad vse posrečene ornamentike izvršili mladi umetniki Plečnikov in Meštrovičeve šole.

Popoldne po litanijah se je vršilo v Društvenem domu ob obilni udeležbi občinstva dobro uspešno prosvetno zborovanje. Izkazalo se je, da je Dom za take prireditve premajhen, kajti ljudje so morali pri oknih in vratih stoje poslušati nad vse zanimiva izvajanja g. urednika Terseglava, ki je govoril o velikem pomenu katoliške farske za ljudstvo, tako v verskem, kakor tudi v kulturnem, gospodarskem in socialnem oziru. Urednik g. Košček je govoril o temeljnih krščanskih izobrazbe.

Cestitali moramo Dolenjevasčanom in njihovemu priljubljenemu župniku g. svetniku Skulju, na lepo uspelem jubileju.

Mariborska nedelja

Maribor, 23. novembra.

Pred 12 leti so naše hrabre čete pod vodstvom generala Maistra razoročile zloglasno »zeleno gardo« v dravski vojašnici, s čimer je usoda Maribora bila stvarno odločena za Jugoslavijo. V spomin na ta pomemben dogodek v naši obmejni zgodovini se je tudi letos na izredno svečan ter prireditveni način in ob udeležbi številnih odličnih vabljenih gostov ter predstavnikov posameznih oblasti in korporacij obhajala slava domačega 45. pehotnega polka. Na lepo okrašenem dvorišču vojašnice kralja Aleksandra so se ob tej priliki zbrali prevzvišeni vladiki lavantinski dr. Andrej Karlin, okrožni inšpektor dr. Schaubach, mestni župan dr. Juvan, bivši oblastni predsednik dr. Leskovar, okrajna načelnika dr. Ipavc in dr. Hacin, polkovnika Stojadinović in Radovanović, ga. generala Maistrova, višji državni pravnik dr. Jančič, policijski predstojnik Kerševan, močno zastopstvo Jugoslov. česke lige in českega kluba, Narodne odbrane s prof. Kendo na čelu ter drugih korporacij in društev. Najprej so se pred razvrtim vojaštvom izvršili predpisani cerkveni obredi, in sicer jih je za katoliško veroizpoved opravil ob asistenci in sodelovanju akademskega pevskega zbora garnizijski svečenik P. Zavadlaj, za pravoslavno veroizpoved pa prota Trbojevič. V vznemirni besedi je nato spregovoril o pomenu slavlja domotini polkovnik Karel Dolenc proslavljajoč hramost in odločnost gen. Maistrovih čet, ki so 23. novembra 1918 razorožile nemško zeleno gardo. Svoja zanosna izvajanja je zaključil v vzklikom: »Naj živi Nj. Vel. kralj Aleksander.« nakar je v gromskem odmevu zaoril preko vojaškega dvorišča trikratni »živijo«. Po izvršeni defilaciji vojaštva je domačin polkovnik K. Dolenc povabil navzoče goste k zakuski pod gostoljubno streho vojašnice kralja Aleksandra. Popoldne ob 15 se je pričelo vojaško slavlje, ki je poteklo v znamenju preizkušene vojaške strumnosti, odličnih vrtn ter neomajne zvestobe, ki jo izkazuje naša junaška vojska svojemu vrhovnemu poveljniku in vladarju Nj. Vel. kralju Aleksandru I.

V ljudski univerzi predava dr. primarij dr. Benčan o vprašanju, ki bo gotovo zanimalo v veliki meri posebno naš ženski svet. Smrtna kosa. V visoki starosti 76 let je umrl v Stritarjevi ulici 6 upokojenj strojevodja Alojzij Frey. Pogreb bo v ponedeljek ob 16 iz mestne mrtvašnice na magdalensko pokopališče. Na policiji nič posebnega: štiri navadne aretacije in 13 prijav zaradi običajnih prestopkov. Suša-a-a.

Smrtna kosa. V visoki starosti 76 let je umrl v Stritarjevi ulici 6 upokojenj strojevodja Alojzij Frey. Pogreb bo v ponedeljek ob 16 iz mestne mrtvašnice na magdalensko pokopališče.

Na policiji nič posebnega: štiri navadne aretacije in 13 prijav zaradi običajnih prestopkov. Suša-a-a.

Na policiji nič posebnega: štiri navadne aretacije in 13 prijav zaradi običajnih prestopkov. Suša-a-a.

Na policiji nič posebnega: štiri navadne aretacije in 13 prijav zaradi običajnih prestopkov. Suša-a-a.

Na policiji nič posebnega: štiri navadne aretacije in 13 prijav zaradi običajnih prestopkov. Suša-a-a.

Na policiji nič posebnega: štiri navadne aretacije in 13 prijav zaradi običajnih prestopkov. Suša-a-a.

Na policiji nič posebnega: štiri navadne aretacije in 13 prijav zaradi običajnih prestopkov. Suša-a-a.

Na policiji nič posebnega: štiri navadne aretacije in 13 prijav zaradi običajnih prestopkov. Suša-a-a.

Na policiji nič posebnega: štiri navadne aretacije in 13 prijav zaradi običajnih prestopkov. Suša-a-a.

Na policiji nič posebnega: štiri navadne aretacije in 13 prijav zaradi običajnih prestopkov. Suša-a-a.

Na policiji nič posebnega: štiri navadne aretacije in 13 prijav zaradi običajnih prestopkov. Suša-a-a.

Na policiji nič posebnega: štiri navadne aretacije in 13 prijav zaradi običajnih prestopkov. Suša-a-a.

Na policiji nič posebnega: štiri navadne aretacije in 13 prijav zaradi običajnih prestopkov. Suša-a-a.

Na policiji nič posebnega: štiri navadne aretacije in 13 prijav zaradi običajnih prestopkov. Suša-a-a.

Na policiji nič posebnega: štiri navadne aretacije in 13 prijav zaradi običajnih prestopkov. Suša-a-a.

Fašisti rešujejo gospodarsko krizo

Rim, 23. nov. ž. Gospodarska borba, ki jo vodi fašistični režim, je v polnem teku. Vse fašistične organizacije, fašistični tisk in fašistična vlada se trudijo, da vsa sloje meščanstva pripravijo na potrebi pobiranja draginje. Pričakuje se, da se bodo vse cene znižale za 10%. Oblasti bodo kaznovali vse, ki bi se hoteli pri tem okoristiti. Vse organizacije katoliške akcije so se pridružile tej akciji in so danes objavile proglas vsem katolikom, da naj delajo na tem, da se cene kolikor mogoče znižajo, ker le na ta način bo mogoče uravnovesiti gospodarsko življenje. Društvo hišnih posestnikov je pozvalo svoje člane, naj znižajo najemnine za 10%. Enako bodo na inicijativno vlade gospodarske korporacije znižale plače vsem uradnikom in članom upravnih odborov posameznih industrijskih podjetij. Naravno je, da se bodo znižale tudi delavske mezde. Fašistični tisk

opozarja italijansko javnost, da je gospodarska kriza po vsem svetu zelo pereča in poroča o velikem številu konkurzov v zahodno-evropskih državah. Pri tem pa niti besedice ne govori o velikih gospodarskih polomih, konkurzih, ki so v Italiji na dnevnem redu.

Gospodarska akcija se vodi v znaku navdušenja nad Mussolinijevo podjetnostjo in energijo, kakor je bilo do sedaj vedno v Italiji pri vseh akcijah fašističnega režima, ki niso dovedle do konkretnih rezultatov.

Rim, 23. nov. ž. Z ozirom na težko stanje denarnih zavodov v industrijskih centrih je predsednik vlade Mussolini dal inicijativno, da naj se nekatere banke fuzionirajo in tako omogočijo nadaljnje poslovanje. Pričakuje se fuzija štirih denarnih zavodov iz Trevisa, Venezije, Bologne in Feltre.

Nedeljski sport

Izgledalo je skoraj, da bo minula nedelja brez vsake sportne prireditve. Pa je le zopet Ilirija tista, ki je preskrbela sportnemu občinstvu prireditve. Skromne sicer, bile so pa vendar. Popoldne je prisostvovalo trening-tekmi celo lepo število gledalcev. Nogometna prireditev je bila prirejena le kot trening dveh moštev, pa so vseeno prišli gledalci. Bilo je okoli 200 prijateljev nogometa, ki so prisostvovali tekmi Grafike z Ilirijo. Gotovo nikomur ni bilo žal, ker je bila tekma zanimiva in je pokazala moštvo Ilirije dober nogomet. Sicer je bilo vse bolj v prijateljski obliki, vendar ni manjkalo napetih, kakor tudi zabavnih momentov. V pravem pomenu je bila propagandna tekma, gledalci so imeli priliko videti, kako bi se moralo igrati nogomet. Upajmo, da bo Ilirija s trening-tekmami poskrbela, da ljubljansko občinstvo ne bo pozabilo, kakšne so nogometne tekme.

Training-tekma je končala z rezultatom 9:6. Vsekakor precej čuden rezultat. Najboljši mož na polju je bil vratar Malič, ki je pa to pot igral za Grafiko. Pa tudi v napadu Ilirije je še precej dobro šlo, le malo krilo se je preveč zanemarjalo. Dva golgeterja na eni strani Ne vemo, kako bo šlo? Vsekakor je pa Plešter sila, ki bo v napadu Ilirije mnogo prispeval k borbenosti in predvsem tudi v streljanju na gol.

Gozdni tek S. K. Ilirije

Kot trening predstoječi zimski sezoni je včeraj izvedla Ilirija gozdni tek za smučarje. Tek se pa ni vršil, kot je bilo nameravano, po tivolskem gozdu, temveč je bila proga izpeljana kar po igrišču. Tekmovalo se je v dveh skupinah, in sicer juniorji in začetniki na progi, dolgi 3 km, seniorji pa na progi, dolgi 7 in pol kilometra. Tekmovali so samo člani Ilirije, ker člani drugih klubov niso mogli sodelovati, ker so se vršili sodniški izpiti. V Juniorski skupini je startalo osem tekmovalcev. Na cilj so prispeli: Glavnik Ludovik v času 11:08, Gregorič Lojze v času 11:09, Zucatto Remigij v času 11:17, Glavnik Marijan v času 11:53, Dala Vale Peter v času 11:57.

V seniorski skupini je startalo šest tekmovalcev. Na cilj so prispeli: Majhenič Alojzij v času 28:23, Osvald Stane v času 29:12, Marchiotti Silvo v času 29:48, Senčar Polde v času 30:21.

Doseženi rezultati so dobri, zlasti še, ker je bilo igrišče zaradi dežja zelo blatno.

Mariborski sport

SSK Maribor : SK Železničar 4:4 (0:1, 3:3).

Na igrišču Maribora se je danes odigrala tekma za blagajno LNP, ki je končala neodločeno. Maribor je v vsakem oziru nadkriljeval nasprotnika in po igri zaslužil zmago. To mu je pa preprečil vratar Bischof. Tekma se je 65 minut odigrala v prostoru Železničarjev in je bil Maribor posebno v prvi polovici v očividni premoči. To je tudi razvidno iz razmerja kotov 14:1 za Maribor. Ker je tekma ob regularnem času končala neodločeno 3:3, se je odigral podaljšek 2krat 15 minut, ki pa tudi ni prinesel odločitve. Sodnik je moral žrebati in je postal zmagovalac SK Že-

leznicar. Sodil je gosp. Deržaj iz Ljubljane prav dobro.

SK Železničar (mladina) proti SK Rapid (mladina) 4:0 (1:0).

V predigri se je odigrala mladinska tekma za pokal Medklubskega odbora v Mariboru, ki je končala z zasluženim zmago Železničarjev, ki so bili boljše moštvo. Sodil je g. Marinič.

Motorne dirke v Zagrebu

Včeraj ob 10.15 se je vršila v Zagrebu velika dirka motornih koles. Predsednik Avtokluba gosp. Vošnjak je otvoril točno ob 10.15 dirko. Startali so prvorazredni vozači. Zmagal je Mariborčan Rožman, ki je na startu pobegnil sotekmovalcem. Na cilj so bili drugi po 50 m za njim, in sicer je prišla na cilj skupina štirih koles, kateri so sledili še drugi vozači. V kategoriji šibkejših vozil je sigurno zmagal Uroš. Postavil je z 250 cm motorjem rekord. Za njim se je plasiral Hraščan, Pavla in drugi. Širban je zmagal s 350 cm Harley Davidsonom v času 44.4 sek. (Povprečno 81 kilometrov na uro.) Za njim se je plasiral Cisar v času 50 sek. Na 500 cm motorju je zmagal Schildehaber v času 44.4 sek. Za njim je privozil Širban v isti kategoriji in postavil rekord z 43.4 sek. (povprečna brzina 82.6 km na uro).

Pri dirki motorjev s prikolici je rabil Jerič 72 sek., za njim gospa Bošković v dobri vošnji z 62.4 sek. Tretji je vozil skozi cilj Širban, ki je rabil 52.2 sek., za njim Švavnik 58.6, potem Jakušič v najboljšem času 49.2 sek. in končno Lovreković Franjo s 54.8 sek.

V tekmi avtomobilov je zmagal Oto Funk na Bugattiju v času 56 sekund.

Slavija (Praga) : BSK 3:1 (2:0)

Praga, 23. nov. ž. Za to tekmo je vladalo precejšnje zanimanje. Na igrišču se je zbralo 4000 gledalcev. Med publiko se je nahajal tudi dr. Beneš. Slavija je nastopila s kompletnim moštvom razen Planika, ki je pred nedavnim prestopil k Sparti. Takoj v začetku je Slavija ostro napadala, vendar je BSK izvršil nekaj protinapadov. V drugem polčasu je bila igra bolj izenačena, vendar je Slaviji uspelo zabiti še en gol. V zadnji minuti se je posrečilo Tirnančiču zabiti častni gol za BSK.

Jugoslavija : Haška 3:2 (2:2)

V Beogradu se je vršila večja druga tekma Haška z belgrajskim moštvom, in sicer to pot z Jugoslavijo. Za igro je vladalo nekoliko večje zanimanje in se je na igrišču zbralo okoli 3000 oseb. Tekma je končala v korist Jugoslavije 3:2 (2:2).

Zagrebski nogomet

V tekmovalnih za nižjerazredno prvenstvo je povzročila senzacijo zmaga Uskoka nad do sedaj nepremagljivo Jugoslavijo s 3:0. Ostali rezultati so bili sledeči: Slavija : Grič 2:0, Alena : Sava 4:4, ZSK : Borongaj 0:0, Trnje : Esperanto 4:1, Policijski SK : Meteor 3:0, Hajduk : ZET 2:0, Zrinjski : Trešnjevka 2:0.

Inozemski sport

Dunaj, 23. nov. kk. Zaradi hudega viharja je bila odpovedana večina nogometnih tekem. Na Hobe Warte bi se smeli vršiti tekmi Wacker : Nicholson in Rapid : Sportklub. Začela pa se je samo prva igra Wacker : Nicholson, ki pa se je morala po

Prvi poskušen let preko Atlantika pred 20 leti

Ta dni je preteklo 20 let, ko je bil poskušen prvi polet preko Atlantskega oceana. V to svrhu je bil namenjen koncem oktobra 1910. zgrajeni vodljivi zrakoplov »America«. Zrakoplov se je dvignil na Atlantik Cityu, toda po 1000 miljah leta je moral nehati. Čeprav je ta prvi poskus končal z neuspehom je vendar že leta 1910. pokazal možnost poleta z Nove Fundlandije na Irsko. Ob priliki te pomembne obletnice je sotrudnik nekega velikega angleškega lista poiskal edinega Angleža, ki se je tedaj nahajal na zrakoplovu »America«. Je to Murray Simon, ki služi sedaj pri angleški mornarici. V onem času je bil častnik pri angleški trgovski mornarici. Njegova ladja je bila tedaj ravno zasidrana v newyorskem luku, ko je zvedel, da zrakoplov »America« išče častnika, ki bi hotel sodelovati pri tem smelem podjetju. Murray se je javil in bil sprejet. Časnikarji je Murray pripovedoval tole:

Nepredvidene težave so nas odvrnile od tega, da bi se pred oktobrom podali na naše drzno podjetje, ki je bilo določeno, da se izvrši v sredini poletja. Vodja zrakoplova je bil raziskovalec Walter Wellman. Startali smo v gosti megli v Atlantik Cityu. Vremenske razmere so bile še precej povoljne. 2 uri smo leteli srečno. Potem pa je začel pihati veter, ki je postal v kratkem času tako močan, da se je moral zrakoplov spustiti do morske gladine. Da bi rešili zrakoplov in nas same, smo zmetali v morje vse, kar ni bilo neobhodno potrebno. Naslednjega dne smo uvideli, da je nadaljni polet nemogoč, ker so naša teoretska zamišljanja in predstavljanja naletela na mnoge ovire in se pokazala za neosnovana. Tretjega dne se nam je posrečilo, da smo se dvignili v višino 1200 metrov, toda vedno bolj nam je uhajal plin in na večer tretjega dne smo zmetali v morje vse stroje. Začeli smo se razmišljati, kako bi se rešili. Posrečilo se nam je, da smo spustili v morje rešilni čoln in tako smo se obdržali na površini do jutra četrtega dne, ko smo opazili v daljavi parnik »Trent«. Prižgali smo bakljo in parnik nas je opazil. Tako smo bili rešeni. Zrakoplov pa je, ko se je osvobodil naše teže, odplul neznanokam. Leta in leta smo mislili, da je naš zrakoplov izgubljen. Pozneje pa smo zvedeli, da je raziskovalec Savage Landor v divjem pragozdu Južne Amerike slišal od domorodcev o neki strašni ptici, ki je pred nekaj leti priletela v one kraje. Nič čudnega bi ne bilo — tako je končal Murray — če bi bila ta čudna in strašna ptica naša »America«.

Belgrajske vesji

Belgrad, 23. nov. AA. Nj. Vel. kralj je na predlog ministra financ in po zaslišanju predsednika ministrskega sveta predpisal in proglasil zakon o izpremembah in dopolnitvah zakona o likvidaciji odškodnine za begluška posestva v Bosni in Hercegovini.

Belgrad, 23. nov. AA. Finančni minister dr. Švrliuga bo sprejemal stranke v četrtih od 9—12.

eni uri s stanjem 1:1 (1:1) prekinili na povelje policije. Na sportnem prostoru je napravil vihar mnogo škode, potrgal električne vode in omajal tribune, tako da je bila nevarnost, da se bodo porile. Drugorazredni klubi so igrali samo tri igre, četiri so bile druge odpovedane. Rezultati so: BAG : Frem 8:2 (3:2), Worwärts 06 : Alimannsdorf 3:2 (2:0), Libertas : Simmering 5:5 (2:4).

Praga, 23. nov. kk. V Pragi je danes praška Slavija premagala BSK s 3:1 (2:0). Gledalcev je bilo 2500. Sodnik je bil Novak. Prisoten je bil tudi zunanji minister dr. Beneš.

Dunaj, 23. nov. kk. WAC : Austria 3:2 (1:1); Vienna : Slovan 2:0 (1:0).

Budimpešta, 23. nov. kk. Ferencvaros : Kispes 5:1 (1:0). Radi slabega vremena sta igrali društvi Ujpest : Nemzeti samo prijateljsko igro, ki je končala s 5:1 (1:0). Igra Pees Barnya : Budai 17 1:1 (1:1).

Szombathely, 23. nov. kk. Sabaria : Vasas 3:1 (1:0).

Debrecin, 23. nov. kk. III. okraj : Boesky sta radi slabega terena igrala samo prijateljsko igro z rezultatom 0:0.

Segedin, 23. nov. kk. Hungaria : Bastya 3:3 (2:2).

Na dvoru Mohameda II.

Kaj je doživel beneški slikar Bellini med avdijenco pri strašnem sultanu.

Gentile Bellini, slavni beneški slikar, je šel skozi sultanovo palačo. Spremljala sta ga dva sužnja, katerih obraza sta bila polna strahu in groze. Ponosno je korakal skozi dvorane in ni gledal na sijaj in razkošje okrog njega. Le nerad se je odzval pozivu carigradskega sultana Mohameda II., da tudi njegove prostore okraši s svojimi deli. Če bi ne bilo njegovi domovini potrebno prijateljstvo turškega carstva, bi se pač odrekel knežjemu zaslužku, ki se mu je ohtel.

Njegovo nezaupanje je bilo opravičeno. Že dva dni je bival v Zlatem rogu. Sprejeli so ga svečano, toda njegovemu ostrumu očesu ni ušlo, da se pod tenko plastjo navidezne kulture in civilizacije skriva nasilje in trepet. Bil je to svet, s katerim ni imel ničesar skupnega.

Dobil je laskavo pcnudbo, da sme kot prvi napraviti sliko muhamedanca in to samega sultana. Čutil je, da imajo vsi, ki so ga srečavali, do njega nezaupanje: koran prepoveduje slikati ljudi in naravo. Njegov sluga Giuseppe, ga je že prvi dan s solzami v očeh zaklinjal, naj tajno odpotuje.

Tretjega dne ga je pozval sultan v avdijenco. Bellini naj bi ob tej priliki pokazal nekaj poskusnih umetniških del. Giuseppe je stopal poleg njega ves v strahu in se bojazljivo oziral na vse strani. Pod pazduho je nosil zavitek, v katerem je bila poskusna slika.

S'opili so v sprejemnico. Okna so bila odprta in no sob je vel osvežujoč veter. Oba

sužnja sta se nenkrat vrgla na tla in se s čelom dotaknila dragocene preproge. Bellini ju je pomilovalno pogledal in skomizgnil z rameni. Ravno je hotel pogledati divne mozaike, ki so krasili stene, ko ga je neki notranji občutek prisilil, da se je obrnil. Med odprtimi vrati je zagledal sultana, ki se je sklonil nekoliko naprej, da bi bolje videl nevernika...

Bellini je ostal nekaj trenutkov kakor ukopan na mestu. Bil je po prepričanju demokrat, ki ni nikdar klečaplazil pred višjimi. Toda ono, kar je videl v obraznih potezah človeka, ki se mu je bližal, ga je iznenadilo. Nalaho se je priklonil v stilu beneških kavalirjev z občutkom, da se mu bliža zver v človeški podobi. Ni mogel prenesti pogleda vanj uprtih črnih oči in se je obrnil k slugi, ki je ves v strahu stal pri vratih. Stopil je k njemu in odkril sliko. Takoj sta priskočila dva sužnja, prijela sliko in jo po kolenih nesla sultanu.

Bellini je motril sultana. Slika, ki sta jo držala sužnja pred vsemogočnim sultanom, je predstavljala prizor, ko prinesejo Herodu odsekano glavo Janeza Krstnika.

Verno v živih barvah in z dovršeno tehniko je bil prizor naslikan na platnu. Mohamed je pozorno motril sliko. Zdelo se je, da mu je všeč. Njegovi beli prsti so nervozno gladili vrno brado, iz oči pa mu je sijala čudna zelena svetloba.

Bellini je nervozno prestopal z ene noge na drugo in čakal sultanovih besed.

»Zelo dobro«, se je začel globoko sultanov glas. »Kri si izorno naslikal... Toda tu... tu-le je slabo!« Sultan je pokazal na glavo Janeza Krstnika.

»Pri človeku, ki mu je odsekana glava, ni vrat nikoli tako gladko odrezan. Mišice se tako skrčijo...« V tem trenutku je pogledal slikarja, ki se je morda radi prezira ali pa radi nezadovoljstva napram svojemu kritiku obrnil v stran.

To je sultana užalilo. Mignil je enemu izmed sužnjev, naj stopi bliže. Ko je klečal že čisto pred njim, se je zrodilo nekaj nezasičanega. Sultan je prijel meč in z enim samim udarcem odsekal sužnju glavo... Zamolklo se je strkljalo na tla. Potok krvi je polil dragocene preproge in oskropil tudi sultanova oblačila in roke. Ravnodušno si je sultan obrisal krvave roke, pokazal na odsekano glavo in zmagovalno dejal Belliniju:

»No, nimam li prav?«

Imel je prav. Mišice vratu so se skrčile in rez meča ni bil raven.

Bellini se je bled kakor mrljč naslonil na zid. Ko je prišel zopet k sebi, je priznal, da je premagan. Poklonil se je v znak, da ima sultan prav. Milosten mig sultanove roke in avdijenca je bila končana...

Armenci so obsojeni na propad

Kemal paša pravi: »Armenci morajo izginiti«

Noben drug narod ni od Turkov toliko pretrpel kakor ravno ubogi armenski narod. In to celo še v 20. stoletju. Spomnimo se le pokolja v Adani l. 1909. Za časa vojne se je preganjanje Armencev nadaljevalo z vso silo

in nobena evropska velesila si ni upala dvigniti glasu zoper to, v nebo vpijočo krivico. Samo Benedikt XV. je preko apostolskega delegata v Carigradu dvignil svoj glas v zaščito mučeniškega armenskega naroda; da, celo pisal je v tej zadevi sultanu. Toda vse skupaj je bilo zaman. Ko je po sklenjenem miru prevzel vlado v Turčiji Kemal paša, je postal preganjanje tako okrutno, da je 150.000 Armencev pobegnilo v Sirijo. Kaj misli Kemal-paša o Armencih in kaj namerava z njimi postopati, se jasno vidi iz njegovih besed: »Pusti naj se le toliko Armencev, kolikor je muzejev v Evropi, da se jih ohrani za zgodovino, vse druge pa je treba iztrebiti!« Obveznosti, ki jih je Turčija po pogodbi v Lausannu prevzela, kar se tiče armenskih manjšin, se niso niti v najmanjši meri izpolnile. Mesto tega izvajajo kemalisti načrt poturčevanja, po katerem morajo postati vsi Armenci na turškem ozemlju Turki, sicer bodo izgnani. Sredstva, ki jih turška vlada uporablja v te namene, so: zapiranje cerkva in šol, prepoved armenskega jezika v govoru in pisavi in naposled tudi ubijanje v masah. Posledica tega je, da čimdalje več Armencev beži iz Turčije v Sirijo. Od svetovne vojne pa do danes je že milijon Armencev manj v turški državi: nekaj se jih je izselilo, drugi pa so pobili. Več učnjakov-pravnikov je že izdelalo spomenico o preganjanju Armencev. Spomenica naj bi obrnila pažnjo Društva narodov na pereče armensko vprašanje. Toda do sedaj Društvo narodov še ni storilo nobenega koraka v tem oziru. Bila bi sveta dolžnost civilizirane Evrope, da se enodusno zavzame za nesrečni armenski narod, ki mu preti nevarnost popolnega propada.

Dvajset tisoč milj pod morjem

spisal

JULES VERNE.

24

TRINAJSTO POGLAVJE.

Nekatere številke.

Nekaj minut pozneje sva sedela na divanu salona, vsak s svojo cigaro v ustih. Kapitan je razgrnil pred menoj načrt, na katerem je bil narisana trup »Nautilus« po dolžini in v raznih premerih. Potem je začel:

»Prosim, gospod Arronax, tu imate trup moje podmornice. Ladija je dolg valj s stožcu podobnima koničastima koncema, je torej podobna cigari: oblika, ki se jo prvi začeli uporabljati Angleži pri konstrukcijah slične vrste. Dolžina tega valja znaša od enega konca do drugega natanko 70 metrov, palubni tram pa ima na najširšem mestu osem metrov. Moja podmornica torej ni zgrajena točno po razmerju 1:10, kakor se grade vaši brzoparniki, toda njene linije so dovolj dolge in njena izkrožnina dovolj iztegnjena, da se izpodrinjena voda lahko umakne na obe strani in se teko ladje ne upira. Ti dve dimenziji nam po enostavnem računu dovoljujeta, da ugotovimo površino in prostornino »Nautilus«. Površina znaša 1011 kvadratnih metrov in 45 centimetrov, prostornina pa 1500.2 ton, kar pomeni, da, ako se popolnoma nahaja pod vodo, izpodriva 1500 ton.«

»Ko sem risal načrte za to podmorski vožnji namenjeno ladijo, sem imel pred očmi, da naj ob svoji ravnotežni legi v vodi stoji z devetimi desetimi nad vodo. Zato ni pod tem pogojem smela več izpodrivati nego devet desetini svoje prostornine, namreč 1356.48 ton. Po tem sem se torej moral pri določanju njenih dimenzij ravnati.«

»Nautilus« obstoji iz dvojnega trupa, notranjega in zunanega, ki sta med seboj zvezana z železi, ki imajo poprečni presek v obliki črke T, kar daje trupu izvanredno trdnost. Radi te predeljenosti v celice izvršuje trup dejansko enak odpor, kakor če bi bil masiven in lahko klubuje najhuši valovitvi morja. Oba trupa sta izkovan iz jeklene pločevine, koje gostota je z vodo v razmerju 7:8. Prvi trup je najmanj pet centimetrov debel in tehta 394.96 ton. Drugi trup obkroži ladijo gredelj, ki je 50 centimetrov visok in 25 centimetrov širok in tehta 62 ton. Stroj, balast, razne pritiskline, oprava, predeli in notranje podpore tehtajo 961.62 ton, tako da znaša, ako prištejemo prej navedenih 394.96 ton, skupna ladjina teža zahtevanih 1356.48 ton. Ali je to razumljivo?

»Razumljivo.«

»Na ta način torej stoji »Nautilus«, je nadaljeval kapitan, »če leži v vodi, z eno desetino nad vodo. Če torej namestim v njem posode ali shrambe, ki imajo nosilnost enako tej desetini, torej prostornino 150.62 ton, in če jih napolnim z vodo, potem bo ladija,

ki izpodriva sedaj ali tehta 1507 ton, popolnoma pod vodo. Ta slučaj, gospod profesor, je uresničen. Te shrambe so v prednjem delu »Nautilus«. Odpremo pipe, posode se napolnijo, in potapljač se ladija stopi v isto višino s površino vode.«

»Dobro, kapitan, toda zdaj pride prava težava. Da bi mogli priti na isto višino s površino vode, to razumem. Toda ali ne bo vaša podmornica bolj globoko doli, če se pod to površino potopite, zadela na pritisk in zato imela prestatati silo sunka odzdojav navzgor, ki bo znašala atmosfero 30 čevljev vode, torej nekako 1 kilogram na kvadratni centimeter.«

»Čisto pravilno, gospod profesor.«

»Zategadelj ne razumem, kako morete »Nautilus« potegniti v naročje voda, ako ga ne napolnite docela.«

»Gospod profesor,« je odgovoril kapitan Nemo, »ne sme se statika zamenjati z dinamiko, če nečemo zagrešiti težkih zmot. Da se dosežejo spodnji regijoni oceana, je treba samo male količine dela, kajti telesa težijo za tem, da se potopijo do dna. Prosim vas, sledite mojim dokazom.«

»Poslušam, kapitan!«

»Ko sem hotel ugotoviti prirastek teže, ki je »Nautilus« potreben, ako naj se ne potopi, je bilo samo treba upoštevati zmanjšanje prostornine, ki jo utrpi morje v razmerju s povečanjem globine njegovih vodnih plasti.«

»Jasno,« sem odgovoril.

»Čeprav voda ni absolutno nestisljiva, se vendar da le zelo malo stisniti. Po zadnjih računih znaša ta redukcija samo 436 desetmilijonink na 1 atmosfero ali na 30 čevljev globine. Ako se hočem potopiti 1000 metrov globoko, potem mora redukcija prostornine odgovarjati pritisku vodnega stebra, visokega 1000 metrov, to se pravi, pritisku 1000 atmosfer. Ta redukcija bo znašala 436 stotisočink. Torej bom moral težo 1507^{2/10} povečati na 1513^{70/100} ton. Povečanje bo torej znašalo samo 6^{37/100} ton.«

»Samó?«

»Samó, gospod Arronax, in ta račun se da lahko kontrolirati. Imam nadomestilne shrambe, ki imajo prostora za 100 ton. Lahko se torej zelo globoko potapljam. Če se hočem zopet vzdigniti na površje in priti na isto višino z morsk gladino, zadostuje, če to vodo izrinem; in če hočem, da »Nautilus« stoji z eno desetino svoje skupne nosilnosti nad vodo, mi ni treba nič drugega, kakor da izpraznim vse shrambe, kolikor jih imam.«

Proti tem, na številkah osnovanim izvajanjem se ni dalo ničesar ugovarjati.

»Vaši računi se ujemajo, gospod kapitan,« sem odgovoril, »in ker vam daje izkušnja dan na dan prav, bi nič ne koristilo, ako bi jih osporjeval. Toda prav sedaj se pojavlja resnična težava.«

»Kakšna, gospod profesor?«

»Če se nahajate 1000 metrov globoko, morajo stene »Nautilus« prenašati pritisk 100 atmosfer.

Ako torej hočete v tem momentu izprazniti svoje nadomestilne shrambe, da ladijo olajšate in se dvignete na površino, potem morajo sesalke premagati pritisk 100 atmosfer, ki je enak 100 kilogramom na en kvadratni centimeter. Torej je treba energije ...

»... katero mi more dati samo elektrika,« je odgovoril kapitan Nemo. »Ponavljam, gospod profesor, da je dinamična sila mojega stroja skoroda neomejena. Sesalke »Nautilus« imajo ogromno moč, katero ste mogli občudovati, ko se je njihov vodni stebel razlil na »Abrahama Lincolna«. Sicer pa se poslužujem nadomestnih shramb le, da dosežem srednje globine od 1500 do 2000 metrov, in sicer zato, da svoj aparat štedim. Zato se pa, ako me pride volja, da posetim globine oceana dve do tri milje pod njegovo površino, poslužujem drugih manevrov, ki vzamejo več časa pa so enako uspešni.«

»Kakšnih, kapitan?« sem vprašal.

»Če naj vam na to vprašanje odgovorim, vam moram razložiti, kako »Nautilus« sploh manevrira.«

»Saj to bi rad izvedel.«

»Torej: če hočem ladijo obračati na desno ali levo, to se pravi, če naj teče horizontalno, se poslužujem na zadnjem števnu pritrjenega krmila, ki ima obliko široke sekire in se suče s pomočjo kolese ali konopca. Lahko pa »Nautilus« ravnam tudi odzdojav navzgor in narobe, to se pravi vertikalno, in sicer s pomočjo dveh nagnjenih ploskev ali kril, ki se nahajajo na njegovih straneh na sredi njegove vodne črte. Te ploskvi sta premični, lahko zavzame poljubno lego in se ravnata iz notranjščine ladje s pomočjo močnih vzvodov. Ako sta ploskvi vzporedni z ladijo, potem teče horizontalno; ako stojita poševno, pa se »Nautilus«, odgovarjajoč tej poševnosti in pod pritiskom svojega vijaka, nagne in se premika po diagonali, ki jo poljubno lahko podaljšujem, ali pa se premika po isti diagonali navzgor. Če pa se hočem v še bolj strm pravcu dvigniti na površino, vijak potegnem bolj notri in zaradi pritiska vode se dviga »Nautilus« navpično kakor z vodikovim plinom napolnjen balon.«

»Bravo, kapitan!« sem vzkliknil. »Kako pa more krmar pravilno krmariti v smeri, ki mu jo vi sredi vode zapovedujete?«

»Krmar sedi v steklenem zaboju, ki je vdolan v zgornjem delu »Nautilusovega« trupa in ima lečasto izbrušena stekla.«

»Stekla, ki so v stanu upirati se tolikemu pritisku?«

»Da! Kristalno steklo, ki je občutljivo napram sunku, ima veliko odporno moč. Ko so leta 1864. poskušali v severnem ledenem morju loviti ribe z električno lučjo, so našli, da ploskve iz amorfne zmesi, ki so bile samo 7 milimetrov debele, prenašajo pritisk 16 atmosfer, in da kljub temu še propuščajo močne toplotne žarke. Stekla pa, katerih se poslužujem jaz, so v sredini debela najmanj 21 centimetrov, so torej tridesetkrat debelejša.«

služba knjižnice iz založništva Jugoslovanske knjižarne v Ljubljani: 25. zvezek, Haggard, H.C. CESARIA MONTE-LIME, 32. Din. vez. 42. Din. — 27. zvezek: Prejeli, OTROCI SOLNCA, 24. Din. vez. 32. Din. — 28. zvezek: Haggard, KLEOPATRA, 28. Din. vez. 40. Din. — 29. zvezek: Savinšek, IZPROB GOLITE, 30. Din. vez. 42. Din. — 30. zvezek: Stenkevič, NA POLJU SLAVE, 28. Din. vez. 40. Din. — 31. zvezek: Conan Doyle, IZGUBLJENI SVET (The Lost World), Roman (s slikami), 24. Din. vez. 32. Din.

Spodnještairska ljudska posojilnica

Registrovana zadruga z neomejeno zavezo

v Mar boru

Sprejema vloge - daje posojila - izvršuje vse v denarno stroko spadajoče posle

OBREŠTUJE VLOGE PO NAJVIŠJI OBREŠTNI MERI TER NE ODTEGUJE VLAGATELJEM RENTNEGA DAVKA

za
ta tih premog
naha drva
ali hoke
blitite tel 2056
or. naročite v
Wolfovi i pri
Dom. Čebin

Romantični ropar

Allen Orman je bil brezposeln. Kot stotisoč njegovih tovarišev sotrpino je cele mesece zaman iskal nameščenja. Denar je šel h koncu, že je obupaval. Vsak dan je bral v listih o posrečenih roparskih napadih. Zakaj ne bi še on enkrat poskusil, da bi si na ta način izboljšal svoj bedni položaj? Mala trgovina z nogavicami v neki tih ulici v vzhodnem delu Newyorka se mu je zazdela, da je kakor nalašč za njegov namen. Vse mu je šlo po sreči. Prodajalka se ga je tako prestrašila, da se je pustila brez upora zvezati. Nato je izpraznil blagajno in izginil v vrvenju vlemesta. Poklicali so sicer policijo, toda ta je imela le malo upanja, da bi drznega roparja prišla. V celo zadevo pa je z vso svojo žarko lučjo posvetila romantika. Prodajalka je bila ljubko dekle. Dve uri po napadu je stopil v prodajalno dečko, ki je izročil prodajalki velik šopek rož in v pisemce. Neznani oboževatelj jo prosi, naj bo ob določenem času pred eno izmed kino-palac na Broadwayu. Rdeča roža v gumbnici naj bo dogovorjeno znamenje. — Prodajalka je bila radovedna, kdo naj bi bil ta skrivnostni oboževatelj. Oble-

kla je najlepšo obleko in točno ob določeni uri je bila na mestu. Mlad možki z rdečo rožo v gumbnici se je prerinil k njej. En sam pogled nanj in iz ust se ji je iztrgal neromantičen krik: »Policija!« ... In tako se je končala romantična zgodba Allena Ormana.

35 let filma

V berlinskem varijeteju »Zimski vrt« se je te dni vršila filmska predstava, ki je bila nekakša skromna proslava 35 letnega jubileja filma. 1. novembra leta 1895 so namreč prav v istem varijeteju predvajali prvič film, ki je nosil naslov »Žive slike«. 35 letnice tega dogodka niso mogli bolje praznovati, kakor da so zopet, po 35 letih, predvajali omenjeni film. Tega je snemal izumitelj filma Maks Skladanovski in je v filmu nanizal nekaj slik iz berlinskega čestnega življenja. Film kaže tedanje glavne berlinske ulice in trge ter njihovo življenje in vrvenje. Z današnjimi filmi tega filma ni mogoče niti zdaleka primerjati, vendar pa je zanimiv radi tega, ker zelo nazorno kaže, da je bil Berlin pred 35 leti še majhno mesto, posebno kar se tiče prometa.

Novi vojak v strelnem jarku. Starejši vojak reče novodošlemu: »Prijatelj, ne vzdigni glave iz jarka!« Novodošli: »Eh, saj mene sovražniki še ital ne poznajo!«

Smrt najdebelejše žene na svetu. Nedavno je v Raveni umrla 21 letna Dominika Zanzi. Tehtala je 251 kil. Ko ji je bilo 15 let, je imela ravno en kvintal.

Razlika. Nizji uradnik. Tu nekaj ni v redu, gospod šef. Ali sem jaz na pravil oslario, ali ste se pa vi zmotili.

Najvarneje in najbolje založite denar pri

Ljudski posojilnici v Celju

registr. zadruga z neomejeno zavezo v Celju, v novi lastni palači na vogalu Kralja Petra ceste in Vodnikove ulice

Stanje hranilnih vlog nad Din 85.000.000.—. Obreštna mera najugodnejša. — Za hranilne vloge jamči poleg rezerv in hiš nad 3000 članov posetnikov z vsem svojim premoženjem. —

Posojila na vknjižbo, poročstvo ter zastavo pod najugodnejšimi pogoji.

Vlagatelji pri Ljudski posojilnici v Celju ne plačajo nobenega rentnega davka

Špeceritsko in kolonijalno blago, umetna gnojila, cement itd. itd.

dobavlja

Gospodarska zveza v Ljubljani

Inserirajte v Slovenskem listu!

Dvokolesa

motorji, šivalni stroji, otroški in

igračni vozički, pnevmatika, posamezni deli. Velika izbira, najnižje cene. Prodaja na obroke. Ceniki franko.

„TRIBUNA“ F. B. L., lovarna dvokoles in otroških vozičkov LJUBLJANA, Karlovska cesta šte. 4.

Zadružna gospodarska banka d. d. v Ljubljani

Brzo,avi. Gospobanka

Telefon šte. 2057, 2470, 2979.

Miklošičeva cesta 10.

Podružnice: Bled, Celje, Djakovo, Kočevje, Kranj, Maribor, Novisad, Sombor, Split, Šibenik.

Kapital in rezerve skupno nad Din 16.000.000.—, vloge nad Din 480.000.000.—. Izvršuje vse vrste bančnih poslov po najugodnejših pogojih.

Edini slovenski zavod brez tujega kapitala je Vzajemna zavarovalnica v Ljubljani,

v lastni palači ob Miklošičevi in Masarikovi cesti.

Sprejema v zavarovanje:

1. Proti požaru: a) raznovrstne izdelane stavbe kakor tudi stavbe med časom gradbe.
- b) vse premično blago, mobilije, zvonove in enako; c) poljske pridelke, žito in krmo.
2. Zvonove in steklo proti razpokam in prelomu.
3. Sprejema v življenjskem oddelku zavarovanje na doživetje in smrt, otroške dote, dalje rentna in ljudska zavarovanja v vseh kombinacijah.

Zastopniki v vseh mestih in farah.